

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

VII. De Secretario Status; Ac etiam de Secretario Brevium; Aliisque Secretariis, qui Papæ assistunt in Palatio; Et de Collegio Secretariorum Apostolicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

eius vice, ac nomine, ut vulgò dicitur, per concessum, de quo agitur infra in Rubrica Datarii.

1 Iste Cardinalis nepos, qui in Palatio Apostolico apud Papam, cum secreto fiduciario ingressus, moratur, & assistit, pro frequentiori usu, obtinet etiam Apostolicam legationem Status Avenionensis, & Comitatus Venaifini in Gallia, eamque ibi exercet per Prælatum, ejus substitutum, qui non ab ipso, sed à Papa deputatur, cui Vicelegati nomen tribuitur, illeque omnia jura, & facultates Legati ibi exercet, etiam in aliquorum beneficiorum reservatorum collatione. *sub tit. de benef. d. 27. ubi de ista collatione.*

Ab eo tamen dantur appellationes, vel recursus ad ipsum Legatum, qui proinde, per ejus Auditorem, vel per seipsum, aut per alios particulares delegatos, causas appellationis cognoscit, earum aliquas graviore in Rota quoque committendo; Atque ab aliquo moderno tempore, Congregatio ex aliquibus Prælati, & Curialibus erecta est, quæ Avenionensis dicitur, pro illius principatus negotiis melius pertractandis.

2 Obtinere quoque solet regimen, & administrationem Principatus Firmani, quem pariformiter regit per Prælatum substitutum, sub nomine Gubernatoris, cum appellationibus, & recursibus ut supra, ob diversos stulos. Aliaque obtinet munera, pro Papa placito, ac majori, vel minori benevolentia vel fiducia, ex qua hujus ministri, major, vel minor auctoritas pendet, ut omnium, aliorum principatum praxis docet.

DISC. VII.

De Secretario Status; Ac etiam de Secretario Brevium; Aliisque Secretariis, qui Papæ assistunt in Palatio; Et de Collegio Secretariorum Apostolicorum.

S V M M A R I V M

- 1** In quo consistat officium Secretarii Status.
- 2** In quibus personis illud conferri, seu committi soleat.
- 3** Quod ab hoc officio de facili fieri soleat transitus ad purpuram, ac etiam ad supremam thiarum, & dantur exempla.
- 4** De ratione cur id sequi soleat.
- 5** De hujus secretarii adjutoribus, & ministris, & præsertim de Secretario Cisarum.
- 6** Quare hoc officium non sit in ordine hierarchico Curie, & de Collegio Secretariorum.
- 7** De Secretario Brevium.
- 8** De negotiis, & gratiis, quæ expediuntur per hanc secretariam, & per literas in forma brevis, & de aliis, quæ per bullas sub plumbo per Cancellariam.
- 9** Quæ proprie dicantur brevia, & de differentia inter brevia, & bullas.
- 10** Reservationes, & affectiones Apostolicæ beneficiorum introduci ceperunt in Gallia.
- 11** De aliis expeditionibus.
- 12** De brevibus Penitentiariæ.
- 13** De brevibus de capienda possessione nomine camera.
- 14** De brevibus commissionis causarum appellationis in partibus.

- 15** De minutis originalibus, & registris brevium.
- 16** In quibus negotiis dicta diligentia non adhibeantur.
- 17** De emolumentis, quæ solvuntur pro expeditione brevium.
- 18** De Secretario brevium seu literarum Principum.
- 19** De Secretario memorialium ejusque munere.
- 20** Memoriale seu rescriptum in eo contentum non tribuit jurisdictionem, & quas faciat operationes.

Officio Cardinalis Nepotis, de quo agitur disc. præcedenti, proximum est illud Secretarii Status, quod in plerisque cum eo simbolizat, in eo præsertim quod non est in ordine hierarchico officialium, ac magistratum Papæ, & Romanæ Curie, & tamen est summæ confidentiæ, & auctoritatis, magnamque in Curia figuram facit, atque de facto, secundum locum occupare videtur, in iis quæ concernunt politicam ac etiam in parte civilem, utriusque Status administrationem, dum graviora negotia, majoris confidentiæ, cum Regibus, & Principibus, ac etiam cum Legatis, & Nuntiis Apostolicis, per hoc organum junctum cum altero Cardinalis Nepotis pertractantur; Et quandoque, etiam in civilibus, & ecclesiasticis negotiis, Ordinariis locorum, vel Gubernatoribus aliisque Officialibus & Magistratibus Status ecclesiastici, oracula, & mandata Papæ explicantur.

Istudque officium, utpote summæ fiduciæ, per novum Pontificem pro tempore creatum, committi solet ejus majori fiduciario, vel viro, qui apud ipsum sit magnæ existimationis, quandoque in Cardinalitia dignitate constituto, ut nostrâ ætate praxis docuit, in Innocentio X. & Clemente IX. qui Cardinalium opera in hoc munere usi fuerunt, frequentius vero, qualificato Prælato, qui per Papam purpuræ proximè destinatus fuerit, ut currentis sæculi praxis docuit in omnibus aliis Pontificatibus, etiam in actuali Clementis X.

Cum ea circumstantia, consideratione digna, quod duo Secretarii Status, unus post alterum in statu prælaturæ ad hoc munus assumpti, eoque durante, brevi spatio temporis ad purpuram eVecti, fuerunt immediati successores Pontificum eos promoventium, nempe Alexander VII. qui à Nuntiatura Germaniæ inferiori evocatus, per Innocentium X. circa finem Pontificatus ad hoc munus, vacatum per mortem Cardinalis possessoris, atque intra breve tempus cardinalitia dignitate donatus, ejus immediatus successor fuit in Pontificatu; Et Clemens Nonus qui post plura munia expleta, illud præsertim Nuntii Apostolici apud Regem Catholicum, & Gubernatoris Urbis sede Papali vacante, per Alexandrum ad hoc munus evocatus, atque intra breve tempus Cardinalis creatus ejus immediatus successor fuit: Idque rationabiliter, quoniam cum hoc officium committi soleat, nisi Prælati peritis multumque expertis in negotiis Principum, (ut etiam praxis actualis hujus Pontificatus docet in qualificato Cardinali Borromæo, S. Caroli ex fratre pronepote hoc munus explente, qui ad illud in statu Prælaturæ ab eadem Nuntiatura Regis Catholici evocatus fuit, cum prius quamplura alia munera exercuisset, illud præsertim Nuntii Apostolici apud Helvetios, & alterum Gubernatoris Urbis) ipsumque munus de per se magnam hujusmodi negotiorum peritiam inducat, & scholam

Iam præ se ferat; Hinc meredò quandoque ab eo ad supremam sedem fit transitus.

Habet autem iste Secretarius multos in hoc munere adjuutores & ministros, quorum aliqui sunt viri peritissimi in hoc munere secretarii, ac etiam probatæ fidei, qui literas ac instructiones in negotiis gravioribus majoris confidentiæ scribunt, quandoque ad dictamen ipsius Secretarii, & quandoque ipso revidente, eorum minutas seu literas præparatorias; Et aliqui sunt nudi scriptores, vel transcriptores, in quibus boni characteris peritiam habentibus, inimum commendabilis, ac existimanda est, intellectus crassities, vel imbecillitas: ut vel non percipiant, vel memoria non retineant id, quod transcribunt, ita prudenter & commendabiliter exigentè huiusmodi negotiorum qualitate; Inter ministros autem, primus ac majoris fiduciæ, merito est ille, qui ciffarum interpretationi, ac respectivè compositioni est præpositus, cui Secretarii ciffarum titulus vulgò tribuitur, atque non nisi viri in hoc munere peritissimi summaque fiduciæ assumi solent.

Nullam autem figuram in ordine hierarchico officialium Curia, facit iste officialis, ex eadem ratione, quæ *disc. præcedenti* in Cardinali nepotè, generali superintendente assignata est; Antiquiori enim tempore, istud munus, omniaque alia, quæ per alios Secretarios, & officiales, hodiè ut infra exercentur, explebantur per Cardinalem Vicecancellarium, qui erat Secretarius Papæ; Cumque ex crescentibus negotiis, plures ministros in adiutorium habere oporteret, ut in hoc Secretario Status ut supra praxis docet; Hinc nimium commendabile inolevit institutum; erigendi Collegium viginti quatuor Secretariorum Apostolicorum, qui has partes expleant, & ex quo assumi solebant Secretarii, & consiliiarii Legatorum, & Nuntiorum Apostolicorum ad Reges, aliosque magnos Principes, atque frequenter iidem, eorum ex crescentibus meritis ad ipsum Nuntiaturæ munus assumebantur tanquam viri in politicis negotiis Principum, ac etiam in civilibus, ista occasione, veratissimi; Atque pro eorum congrua sustentatione, Pontifices aliquam participationem emolumentorum Secretariæ brevium, & Cancellariæ Apostolicæ, eis concesserunt; Sed quoniam huiusmodi emolumentorum ratione, inolevit usus, qui pluribus aliis officiis effectus est quoque communis, ut in *Regalium* sede agendo de officiis venalibus, particulariter advertitur *sub tit. de Regal. disc. 2.* adeò ut in solo spatio meæ vitæ forensis, officiorum istius Collegii valor in duplo creverit; Hinc Pontifices prudenter, & commendabiliter expedire non judicarunt, huiusmodi emptoribus, tam ex defectu peritiæ, quam fiduciæ, huiusmodi negotia committere, ideoque perit, seu evanuit adeò celebris, & commendabilis schola, Nuntiorum, & Consiliorum aliorumque Sedis Apostolicæ ministrorum, qui ex isto Collegio manabant.

Idem contigit in Secretario brevium, quoniam istud officium de jure est penes hoc Collegium, quod proinde notabilem habet participationem illorum emolumentorum, quæ pro Brevium expeditione solvi solent, pro eorum diversa qualitate, & taxa; Sed quoniam est officium, quod pariter exigit magnam peritiæ Canonum, & Conciliorum, & Apostolicarum con-

stitutionum, nec non Sedis Apostolicæ, & Curia stylosum, ne contingat concedi ea, quæ non debent, nec solent, Idcirco Pontificum stylus est varius, quandoque scilicet assumendi unum ex eodem collegio, in quo utraque qualitas prædicta peritiæ ac fiduciæ verificetur (ut nostræ ætate praxis docuit in pontificatibus Urbani VIII. & Innocentii X. in celebri Canonista, & peritissimo rerum ecclesiasticorum viro *Maraldo*, cujus aliqua vota pro negotiis præsertim consistorialibus circumferri solent, dum prius in munere causarum Patroni, & postmodum celebris Advocati diu versatus, aliud magnum Datarium muhus sub Paulo V. & Gregorio XV. exercuerat;) Et quando in Collegio virum ad id aptum, vel Papæ gratum non adesse casus præbeat, tunc alter assumi solet, sine tamen præiudicio Collegii circa participationem emolumentorum; Unde propterea quandoque Cardinali (qui etiam Secretarius Status erat & quandoque Auditori Papæ, vel alteri Prælo, huius muneris exercitium commendari, seu committi consuevit; Et quandoque etiam per notabile tempus, nullo existente Secretario in capite, illud exerceri consuevit per eisdem Secretariæ primum ministrum, vel adiutorem, qui substitutus appellatur; & qui frequentius est vir in hoc ministerio peritissimus, diuque versatus, probatæque fidei, ipsa verò Brevia per hunc substitutum ciffata, vel signata, subscribi consueverunt per unum ex Secretariis dicti Collegii puta per Decanum, vel per alium turnarium, pro eorum stylo, nimium autem rara est hæc praxis.

Per organum huius Secretarii Brevium expediuntur illæ literæ Apostolicæ, quæ dicuntur in forma brevis, signata, cum alias insinuata a deo fiduciario annulo piscatorio *supra disc. 3.* qui per ipsummet Pontificem, sive per magis intimum, probatæque fidei familiarem cum summa diligentia custoditur, istæque dicuntur literæ in forma Brevis, ad differentiam aliarum literarum, quæ sub plumbo expediuntur, per organum Cancellariæ, ut infra istæque vocantur Bullæ, pro diversa negotiorum qualitate, quoniam per Cancellariam sub plumbò expediuntur literæ provisionum ecclesiarum Metropolitanarum, & Cathedralium, aliarumque dignitatum, & beneficiorum sæcularium, & aliquorum Regularium, ac etiam nonnullorum officiorum vacabilium vel non vacabilium Romanæ Curia, Prout etiam dispensationes matrimoniales, & beneplacita Apostolica super alienationibus, aliisque conventionibus bonorum, & jurium Ecclesiæ, quando valor excedat summam seu redditum decem ducatorum auri de camera, & aliquæ dispensationes puta super bigamia, vel super publica irregularitate seu legitimis natalibus pro beneficiis, & dignitatibus, aut super pensionibus ecclesiasticis, cum similibus.

Per hanc verò Secretariam, atque per has literas in diversa forma brevis expediuntur dicta beneplacita super alienationibus bonorum Ecclesiæ infra dictam summam, decem ducatorum Camera in reddito, nec non dispensationes super ætate, vel super interstitiis, aut super defectu natalium, promovendorum ad ordines, non autem ad dignitates, & beneficia, cum istæ dispensationes super defectu natalium vel ratione bigamiæ, aut alterius irregularitatis vel incapacitatis, ut supra, expediti soleant, pariter per

Cancellariam sub plumbo; Nec non per hanc viam brevis expediuntur indulgentiæ & aliæ similes gratiæ.

Quam plures aliæ gratiæ, etiam in gravioribus, & primi ordinis negotiis conceduntur per hanc Secretariam, atque per istas literas, quæ dicuntur in forma brevis sub annulo Piscatoris; Nempe indulta, quæ conceduntur Regibus, & Principibus, & Cardinalibus, ac Legatis, & Nuntiis Apostolicis, nec non Dignitates; vel tituli sæculares, Principum, Ducum, & Marchionum, & Comitum, ac magistratus & officia, tam ecclesiastica, quam sæcularia & tam civilia, quam militaria, nec non abolitiones delictorum, & aliæ gratiæ, vel dispensationes; Et in summa omnia ea, quæ per Papam concessa, ex regulis Cancellariæ, vel ex stylo, non exigant necessitatem literarum sub plumbo per viam Cancellariæ.

Ad illud verò, per exteros generaliter advertendum est, quod nomen, seu vocabulum brevium Apostolicorum, non convenit omnibus illis expeditionibus, quem in membranis pelliceis, vel de corio, à Romana Curia expediuntur, sed solum illis litteris, quæ per hanc Secretariam expediuntur sub annulo Piscatorio; Aliud enim genus literarum Apostolicarum, quæ expediuntur per cancellariam, non sub dicto annulo, sed sub plumbo seu sigillo plumbeo pendente ex cordulis, diversum habet nomen seu vocabulum, quoniam ad differentiam istorum brevium, Bullæ nuncupantur, longæque diversam habent formam, tam circa species membranarum, quoniam pro brevibus in usu sunt membranæ subtiles, & albæ, pro bullis autem membranæ magis nigrae, & rudes seu grossæ, quam etiam in caractere, quoniam brevium inscribuntur in caractere latino, nitido, & eleganti, ac intelligibili; In bullis autem retinetur antiquus stylus characteris gallici, eò quia in Gallia de tempore quo Sedes Apostolica residentiam habebat in Civitate Avenionensi, magis praticari ceperunt reservationes & affectiones Apostolicæ beneficiorum, cum expeditione bullarum, & cum solutione annatarum, aliorumque emolumentorum; Fuit etenim ista introductio Gallicorum, ut de hac introductione latius infra in Cancellariæ rubricâ advertitur. *disc. 10.*

Aliæ verò expeditiones Curia, quæ ratione qualitatis chartæ de corio, generaliter ab exteris in Curia non versatis, brevia Apostolica creduntur, & nuncupantur, (& utinam istam credulitatem ac nuncupationem non imprimerent illi mali caudidici, qui exteros non informatos decipiunt, supponendo esse brevia Apostolica,) sunt monitoria Auditoris Camera, sive inhibitiones Rotæ, aliorumque Tribunalium, aut processus fulminati, & similes expeditiones Iudicum & Tribunalium.

Adhibetur etiam in Curia vocabulum brevium in illis expeditionibus, quas ut plurimum pro foro interno, ac etiam pro externo pro abolitionibus, à censuris, & ab aliquibus irregularitatibus, concedit Tribunal Penitentiarie, sed istæ expeditiones longè diversam habent formam, diversumque sigillum, ad eò ut redeant diversitatem notoriam. *infra disc. 12.*

Etiam in provisionibus Cathedralium, & Metropolitanarum, vel dignitatum, & beneficiorum super quibus expediri solent, ac debent

literæ sub plumbo per Cancellariam, expediri solent istæ literæ in forma brevis sub annulo piscatorio, ad certum effectum provisionalem, ad piscendi scilicet possessionem, etiam literis non expeditis, quia nempe expedit, ex pluribus respectibus, pro casuum qualitate, illarum expeditionem, per aliquod tempus differre; Et quæ dicuntur brevia de capiendâ possessione nomine Camera, quæ tamen non eximunt ab obligatione expediendi dictas alias literas, sed potius expressè ad id obligant, sub decreto annullativo gratiæ, infra terminum sex mensium; De huius verò termini initio vel decursu quæstiones in foro audiri solent, quoniam licet in verbis dicatur à die datæ presentium, de stylo tamen terminus currit à die pacificæ effectuationis, ut infra in huiusmodi Brevium particulari rubricâ advertitur. *infra in eo disc. in quo de executione literarum Apostolicarum.*

Datur quoque circa forensia contentiosa, quædam species brevium Apostolicorum, per organum cuiusdam officialis, qui Secretarius brevium dicitur, sed est officium venale, extra Palatium, & sine assensu apud Papam, pro illis brevibus, seu literis, quas expedire oportet, pro commissionibus vel delegacionibus causarum appellacionis vel restitutionis in integrum quæ extra Curiam, seu in partibus diriguntur Episcopis vicinioribus, vel Iudicibus synodalibus, aut aliis personis in ecclesiastica dignitate constitutis; Sed huius officialis inspectio cadit potius sub Tribunali Signaturæ. *infra disc. 30. & 31.*

Cumque (ut præmissum est) per dictum Secretarium Brevium, majora, & graviora negotia Papalia expediuntur, ipsaque brevia, aliud non habeant signum authenticum, nisi subscriptionem Secretarii, & impressionem dicti sigilli piscatorii in cera rubea, de facili delevibili, vel amovibili; Hinc, pro certitudine expeditionis, bene provisum est, non solum cum registratione in libris seu registris, diligenter tentis, & custoditis (ut etiam sit de aliis litteris Cancellariæ, sub plumbo) sed cum minutis seu matricibus subscriptis manu ipsius Papæ, quæ per Secretarium conservantur, pro ejus indemnitate, ac etiam pro certificatione veritatis gratiæ, atque pariter suis statutis temporibus, in Archivio Apostolico diligenter custodiuntur; Illis forsitan gratis vel brevibus exceptis, quæ concedantur super rebus consuetis, modicique momenti, ad eò ut penè nemini negentur, unde propterea, generalis commissio seu probata fides Secretarii ac impressio dicti annuli piscatorii sufficientes videntur; Ut (ex. gr.) sunt, brevia super dispensatione interstitiorum pro suscipiendis sacris ordinibus in tribus diebus festis, aut super dispensatione ætatis tredecim mensium ad suscipiendum ordines sacros, sive quædam species indulgentiarum, quæ sub certa forma omnibus conceduntur; Puta pro altari privilegiato in una die hebdomadæ, & in octava mortuorum; Aut pro indulgentia plenaria in una tantum solemnitate totius anni alicujus Ecclesiæ, cum similibus gratiis, quæ sub certa, & generali formula inalterabili; cuique petenti conceduntur, quoniam, cum fraudis seu falsitatis timor desuper verisimiliter non cadat, idcirco superflua videntur dictæ majores diligentia; Potissimè ob huiusmodi expeditionum multiplicatam magnamque copiam unde

undè propterea, quando desideretur aliquid speciale & alterativum formulæ consuetæ, tunc dictæ diligentie intrant, pro diversa negotiorum qualitate, diversisque stylis, quibus in his materiis defendendum est.

17 Circa verò emolumenta, quæ pro sustentatione officialium, & secretariorum ut supra, solvuntur, non de facili regula statui potest, bene tamen ad sunt taxæ determinatæ, non alterabiles; Siquidem pro indulgentiis, aliisque spiritualibus, nihil penitus solvitur, sed omnino gratis conceduntur, aded ut Secretaria erogat de proprio expensas membranarum, & Scriptorum, Solumque in aliquibus casibus extraordinariis solvi solet quoddam modicum determinatum emolumentum, (forfan pro dictarum expensarum refectione;) Alia verò brevia suas habent taxas, quoniam (ex. gr.) pro dispensatione super interstitiis solvuntur quatuor ducati de camera, & pro quibusdam aliis dispensationibus vel pro beneplacito Apostolico super alienatione bonorum Ecclesiæ, cum similibus, solvuntur quinque; In aliis autem gravioribus negotiis, taxa est difformis, pro eorum qualitate sed nimium moderata.

Quantum verò unus ducatus cameræ importet, explicatur infra in rubrica Cancellariæ disc. 10. ad evitandum quo magis fieri potest earundem rerum repetitionem.

18 Alium habet Secretarium Papa, in Palatio sibi assistentem, qui officialis Aulae potius, quam Curia, figuram facere videtur, & per cuius organum aliquæ consimiles literæ in forma brevis, in pellucis membranæ eodem latino idiomate inscribuntur, super literis scilicet responsivis, vel invitativis, aut monitivis, quæ per Papam feribuntur Regibus, & Principibus, sive Principum Vicariis, ac supremis magistratibus, vel aliquibus magnatibus, & nobilibus viris, seu magnis Prælatibus, quibus Papa ita scribere solet, cum stylis in hoc defertur, istudque in unum nil pertinet ad forensia.

19 Denum alium quoque Secretarium in palatio & apud se assistentem Papa habet, qui pariter Aule potius, quam Curia officialis, figuram facit, isteque dicitur Secretarius memorialium, quia nempe memorialia, vel supplices libelli, qui Papæ porriguntur, & per istum Secretarium statutis diebus & horis Papæ referuntur, per extensum, vel in compendio, pro negotiorum qualitate, atque ejusdem Papæ oracula vel provisiones, in ejusdem supplicis libelli dorso per eum adnotantur, ad effectum, ut desuper expediantur brevvia, vel aliæ provisiones, sive quod, ubi agatur de negotiis forensibus in Curia, idem supplices libelli cum dicto rescripto ab ipso Secretario per eius ministros dirigantur, Judicibus, & Magistratibus, ad quos negotia pertinent, cum ut plurimum sint rescripta excitativa ordinaria, vel delegatæ aliàs competentis jurisdictionis; Atque in Curia tanquam receptum circumfertur axioma, quod hæc memorialia non tribuunt jurisdictionem ei, qui non habeat, dum jurisdictionis communicari solet per commissiones, ut in Signaturæ rubrica advertitur; Solumque de consuetudine, per hæc memorialia, seu rescripta, aliqua tribui solet major facultas; Puta, quod Judex ordinarius, vel delegatus non teneatur pro executione iudicati parere aliquibus inhibitionibus, quæ per debitores obtineri solent ad defatigandos creditores ac impediendam executionem, cum similibus; Aut habilitari solent officiales, & administratores piorum locorum, ut facere valeant ea, quæ ex eorumdem locorum statutis, vel stylis

Card. de Luca. Relatio Curia Romana.

facere non possunt, Et generaliter in iis, quæ respiciunt potius accidentalia, quam substantialia jurisdictionis, & potestatis, pro negotiorum qualitate, ac stylis.

DISCURSUS VIII.

De aliis Palatii Apostolici & Papæ officialibus, & ministris; Et præsertim de ejusdem Palatii Præfecto; Et de Magistro; Et de Auditore Papæ; & aliis.

SUMMARIUM.

- 1 **D** E Præfecto Palatii Apostolici, qui Major Domus dicitur.
- 2 Quale sit eius munus, & cui personarum generi conferatur.
- 3 Est Iudex omnium familiarium, & ministrorum Palatii.
- 4 Est etiam Gubernator Civitatis Tusculanae, & Arcis Gandulphi, & qualis sit eius jurisdictio.
- 5 De Magistro ejusdem Palatii, & de eius munere.
- 6 Quod antiquitus tanquam Canonista quoque exerceret munus Auditoris.
- 7 De eius loco, vel sessione in Capella.
- 8 De jurisdictione, & officio circa impressionem librorum, ac prohibitionem.
- 9 De aliis eius præminentibus, & prærogativis.
- 10 De Auditore domestico Papæ, eiusque munere.
- 11 De eodem alibi remissivè.
- 12 De aliis Palatii Officialibus, & præsertim de Præfecto cubiuli.

Præfectus Palatii Apostolici, est tanquam quidam Gubernator dicti Palatii & rector, ac provisor familiæ Papæ, isteque ab aliquo moderno tempore, honestiori vocabulo nuncupari cepit Major domus, cum prius, retinendo antiquam simplicitatem, appellaretur Magister domus; undè propterea lepidissimus Boccacinus in *parnasianis discursibus*, ingeniosè desuper ludit in persona eximie Nobilitatis Cardinalis de Aquaviva, qui sub Gregorio XIV. istud obtinuit munus, à quo ad purpuram brevi evectus fuit.

Est pariter munus, potius privatum quam publicum, seu potius aulicum, quam curiale seu forense, juxta Curia Magistratum hierarchicum ordinem, qui apud Scriptores habetur; Adhuc tamen de facto est munus magnæ existimationis, ac de illis primi ordinis, utpote pro frequentiori contingentiæ, ex ultimis seu magis proximis gradibus ad purpuram; Unde propterea regulariter esse solet penes qualificados, ac emeritos Prælatos, qui per alios gradus etiam Nuntiaturarum, aliorumque publicorum munerum transierint, Illeque in Ordine Episcopali vel Archiepiscopali constitutus esse solet, adeo ut si per Papam ad hoc officium assumatur simplex Prælati, ista occasione creatur Episcopus titularis in partibus.

Aliquam tamen nobilem jurisdictionem habet adeo ut speciem Tribunalis considerabilis constituat, habendo Auditorem, aliosque ministros, quoniam est privativè ad omnes alios Curia iudices & Tribunalia) Judex in omnibus causis civilibus, criminalibus, & mixtis, non solum totius familiæ actualis Papæ, id est eorum, qui in Palatio vivunt. Papæ servitio, in majoribus, minoribus, & infimis muneribus addicti, sed etiam

E e omnium